

Nistelrode, 10 januari 2020.

## **INSPREEKNOTITIE.**

### **INLEIDING:**

Hierbij vragen wij namens de Maashorstburgers uw aandacht voor een verdere toelichting op het reeds aan u verstuurd rapport van het belevingsonderzoek van de Maashorst. Er van uitgaande dat de inhoud van het rapport jullie bekend is gaan we kort in op onderwerpen zoals:

- Opzet en resultaat
- Mogelijke oorzaken als gevolg van historische besluiten.
- Meest belangrijke aanbevelingen

maar zijn graag bereid ons rapport in detail toe te lichten

### **Opzet en resultaat:**

#### Opzet:

Een flyer met de titel, HOE VOEL JIJ JE IN DE MAASHORST, is voorzien van een korte beschrijving van het gebied en recente ontwikkelingen en eindigt met een 3-tal neutrale belevingsvragen van het gebied. We vragen de lezer om deze vragen schriftelijk thuis te beantwoorden en op te sturen naar de dorpsraad Nistelrode. Deze flyers zijn verspreid bij 3 supermarkten en zijn aangekondigd via lokale media in de regio Zeeland, Nistelrode en het Brabants Dagblad.

#### Resultaat:

Van ruim 230 reacties vraagt meer dan 80 % aandacht voor het onveilig gevoel en worden 57 voorvallen met de grote grazers beschreven. 18% van alle respondenten meldt vanwege onveiligheid het gebied niet meer te bezoeken. Ook mijden evenementen, zoals de Trap-in en de Bernhezer wandeltocht het gebied op basis van de ervaren onveiligheid. Het incident tijdens het weekend

van zondag 5 januari betreuren wij maar komt op basis van deze uitslag niet als een verrassing.

Wel zijn de Maashorstburgers unaniem van mening dat, de door zogenaamde kenners bepleite veilige combinatie van recreanten en dit soort grote grazers, in het nu bestaande begrazingsgebied niet realiseerbaar is. Wij pleiten voor een duurzame lange termijn oplossing zoals beschreven in het rapport. De in het manifest duidelijk vastgelegde voorwaarde, dat met behoud van de procesnatuur de complete Maashorst veilig en toegankelijk moet blijven voor alle soorten recreanten, vraagt een ander soort grazers zoals bv de combinatie van schapen en het Drents heidekoetje die in het gebied rond Grollo met succes toegepast wordt.

#### Mogelijke oorzaken als gevolg van historische besluiten.

De inhoud van het manifest vraagt een inrichting die voldoet aan een positieve bijdrage voor verdere procesmatige ontwikkeling van de flora en fauna met mogelijkheden voor een groeiende biodiversiteit. Hierbij denken we ook aan een positieve bijdrage van het economisch draagvlak in de omringende kernen en een grotere regionale/landelijke attractiewaarde als recreatiegebied met zijn unieke eigenschappen zoals b.v. het wijst verschijnsel en historische grafheuvels

Het bestuur, waarvan de besluitvaardigheid en snelheid afhankelijk is van de onderlinge afstemming tussen de eigenaars in de vorm van 4 gemeenten en staatbosbeheer, heeft hiervoor gespecialiseerde partijen benaderd en is een samenwerkingsovereenkomst aangegaan met ARK, een nationale natuurbeheerorganisatie met internationale belangen. Samen met die partij is het uitvoeringsplan IBEB opgesteld en goed gekeurd. Voor de daarin opgenomen procesnatuur heeft ARK een keuze gemaakt voor de 3 grote grazers (Wisenten, Exmoor pony's en Taurossen), en oordeelt op dat moment lichtvaardig over hoe deze grazers op een veilige manier gecombineerd kunnen worden met vrije recreanten in hetzelfde gebied. Hun keuze voor de 3 grote grazers, heeft de besluitvormers daarvoor veiligheidsaspecten voorgehouden die op z'n minst nog erg beperkte praktische ervaringen hadden en amper rekening houden met de bestaande gebruiken en wisselende inrichting van het gebied. Mogelijk is dat mede veroorzaakt door de andere belangen van ARK die zich gecommitteerd heeft mee te werken aan het voorkomen van de dreigende uitsterving van de Europese wisent en hun betrokkenheid bij het fokprogramma van het oerrund dat zijn oorsprong in Spanje gevonden heeft en nu de Tauros als voorlopig resultaat heeft.

Nadat de eerste wisenten in het gebied kwamen deden zich al snel een aantal voorvallen voor die de veiligheid voor de recreant op de proef stelde. Na enkele incidenten werden de wisenten en recreanten niet verder gecombineerd in hetzelfde gebied. Een breed onderzoeksprogramma wordt gestart om het

wisentengedrag te testen op de aanwezigheid van diverse recreanten met hun huisdieren en vervoermiddelen. Details over de inhoud, planning en resultaten daarvan zijn slechts gedeeltelijk met het publiek gedeeld. Ook de gebruikersraad wordt beperkt geïnformeerd.. Er wordt slechts gezegd dat de testen geslaagd zijn.

Na de introductie van de Exmoor pony's en Taurossen in een veel groter begrazingsgebied, met vrije toegang voor de recreant en een netwerk van gedeeltelijk in dichte bossen gelegen voor woon-werk verkeer gebruikte fietspaden en wandelpaden, ontstaan bredere discussies over de veiligheid voor de recreant. Deze discussies leiden vrij snel tot spanningen tussen de verschillende belangengroepen die verder aangewakkerd worden door onjuiste stellingnames om partijen met afwijkende meningen te overtuigen van hun eigen standpunt.

Deze publieke onrust aangevuld met andere discussieonderwerpen rond de inrichtingsveranderingen in het gebied doet het bestuur besluiten om een gebruikersraad op te richten om daarmee alle georganiseerde en niet georganiseerde recreanten uit de regio te betrekken. Deze raad is bedoeld om gebruiksvoorzieningen van deze recreanten zonder wederzijdse overlast op elkaar af te stemmen en de inwoners op tijd en gemotiveerd te informeren over de aanstaande veranderingen. Helaas zijn niet alle partijen vertegenwoordigd en beperkt de Maashorst in uitvoering het meepraten tot uitsluitend zaken rond de inrichting van de specifieke voorzieningen, Ook blijven vele opmerkingen en vragen over toekomstige beleid en uitvoeringszaken volledig onbeantwoord. In tegenstelling wordt de naam en positie van de gebruikersraad oneigenlijk gebruikt als voorbeeld voor een brede betrokkenheid van de regionale bewoners bij voorlichtingsbijeenkomsten voor de diverse gemeentebesturen. Wij als leden herinneren ons nog heel goed dat we monddood gemaakt worden tijdens een bijeenkomst met alle raadsleden op de natuurbegraafplaats.

Bovenomschreven beperkte betrokkenheid van de gebruikersraad heeft de regelmatig in de gebruikersraad geuite bezorgdheid over de veiligheid rond de grote grazers onbeantwoord gehouden. Verder heeft de uit balans zijnde vertegenwoordiging van verschillende belangengroepen in de gebruikersraad de bespreekbaarheid van deze veiligheidsbelangen minder gefaciliteerd.

Samenvattend leert bovenomschreven situatie dat o.a.:

1. ARK, als een van de partijen bij het opstellen van de uitvoeringsplannen en de keuze van de 3 grote grazers, minder kritisch beoordeeld is en daarmee een te ruime interpretatie van het verkregen mandaat toegepast heeft.
2. De boven omschreven samenstelling en besluitkracht van de gebruikersraad hierop geen invloed kan uitoefenen.
3. De complexe governance, met op de achtergrond de verschillende besluitvormingsprocessen van de 5 eigenaars, open en transparante

- inzichten voor de inwoners en recreanten beperkt en daarom regionale inwoners regelmatig verrast door onverwachte praktische inrichtingsveranderingen.
4. Het bestuur op te grote afstand opereert en mogelijk minder kritisch met beperkte kennis controleert
  5. De mede door hen aangestelde beheerders zoals Free nature en de inmiddels door hun opgeleide rangers groep de uitgewerkte instructies zonder kritische overwegingen opvolgt.
  6. Voorkomende voorvallen met grote grazers zo goed mogelijk uit de publiciteit houdt en de wel gepubliceerde verslaglegging bewerkt met verzachtende argumenten om het publiek positief te stemmen over de grote grazers.
  7. De media, de door recreanten en inwoners ingezonden verslagen over die voorvallen, niet of gekleurd publiceert.
  8. Vanwege de door de provincie toegekende grote subsidiebedragen minder aanleiding geven om bovenmatig kritisch te kijken naar de keuzes voor de uitvoering.
  9. Er om die reden geen serieus onderzoek gedaan is naar beschikbare alternatieven bij de verschillende keuzes voor zaken zoals grazers, afbakening van begrazingsgebieden en inrichtingszaken voor invaliden.

### Meest belangrijke aanbevelingen

De aanbevelingen voor de inrichting zijn duidelijk benoemd in het verslag en gaan in hoofdzaak over de inhoud om de veiligheid te verbeteren. Mochten jullie daar vragen over hebben dan beantwoorden wij die graag.

Verder staan we tenslotte wel even stil bij de implementatie van de nieuwe governance zoals deze door de heer Harrie van de Burgt voorgesteld is en door de verschillende gemeenteraden geheel of gedeeltelijk goedgekeurd is.

De daarin voorgestelde organisatie structuur behoeft een efficiënte werkbare implementatie waarbij het Maashorstteam samen met de nieuwe Adviesraad een breed mandaat behoeft om dynamisch en goed overwogen te kunnen functioneren. Hiervoor denken we aan procesmatige zaken zoals:

1. Het belang om voor toekomstige besluiten minimaal 70 % draagvlak van de brede regionale community te verkrijgen en daarvoor duidelijke kaders, die dat draagvlak garanderen, stellen die opgevolgd moeten worden door het Maashorst Team.
2. Dit vraagt duidelijke richtlijnen voor:
  - a. Noodzaak voor het herijken van de inhoud van Manifest, IBEB en tussenevaluatie rekening houdend met de laatste ontwikkelingen rond het Europese klimaat akkoord.
  - b. Beleid en keuze criteria rond kennisvergaring en vervolgens besluitvorming rond toekomstige beleidszaken.
  - c. Het door de eigenaars toegekende mandaat aan het Maashorstteam en over welke middelen zij kunnen beschikken voor de uitvoering van beleid, beheer en inrichting

- d. Hoe het Maashorst Team zich verhoudt tot de Adviesraad en de besluitkracht van de Adviesraad.
  - e. De samenstelling van de Adviesraad en de specificatie van het leden profiel. Samenstelling en profiel zo te kiezen dat de leden met hun betrokken achterban 70% van de bij de Maashorst betrokken partijen en regionale inwoners vertegenwoordigt en via hoor en wederhoor vooraf breed draagvlak organiseert.
  - f. Huishoudelijk regelement dat de werkwijze van vergaderen en specificeren van adviezen inclusief stemgedrag regelt. Verder alle leden tijd biedt om hun achterban te betrekken bij de te behandelen onderwerpen.
3. Het opstellen van een meerjarenplan inclusief de daarbij horende kosten
  4. Het opstellen van een financiële planning voor de inkomsten met een verdeelsleutel voor de eigenaars en mogelijke extra inkomsten bronnen zoals provinciale en landelijke bijdragen en verdienmodellen in de regio

Dit alles gebaseerd op de door dhr. Harrie van de Burgt voorgestelde en door de gemeenteraden goedgekeurd governance model.

Arie Kemps

Voorzitter Maashorstburger

Bijlage: Belevingsonderzoek "Hoe voel jij je in Maashorst"